

In the name of Allah, the compassionate, the merciful
به نام خداوند بخشنده مهربان

سروشنامه	: سیاحت اسفندیاری، عابدین، ۱۳۵۹ - مترجم -Siahah Esfandiyari, Abedin, 1980
عنوان و نام پدیدآور	: NƏHCÜL-BƏLAĞƏ DƏ ƏXLAQ DƏRSLƏRİ[Book]/ Abidin Siyahat İsfəndiyarının; müərcim Rauf Musayev.
مشخصات نشر	: Qum: Al-Mustafa International Publication and Translation Center, 2022= 1400.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۲ص.
شابک	: 978-600-429-977-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: ترکی آذربایجانی.
موضوع	: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۲ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه -- اخلاق
موضوع	: Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah -- Ethics
موضوع	: اخلاق اسلامی
موضوع	: Islamic ethics
شناسه افزوده	: موسی یف، رئوف، ۱۹۸۰- م. مترجم
شناسه افزوده	: -Musayev, Rauf, 1980
شناسه افزوده	: جامعه المصطفی (ص) العالمیه، مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (ص)
شناسه افزوده	: Almustafa International University/Almustafa International Translation and Publication center
رده بندی کنگره	: BPTA/۰۹ / الف۱۲
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۹۵۱۵
شماره کتابشناسی ملی	: AV۵۵۷۲۹

مرجع تولید: دانشگاه مجازی

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است

BA0486

این کتاب با دستور ریاست محترم المصطفی ﷺ و مدیر انتشارات در اسفند ماه ۱۴۰۰ به چاپ رسید (فرآیند **)

“NƏHCÜL-BƏLAĞƏ”DƏ ƏXLAQ DƏRSLƏRİ

Abidin Siyahat İsfəndiyarının

Mütərcim: Rauf Musayev

Year of publication(second Print): 1443 AH/ 1400 Sh/ 2022 m

Publisher: Qum, Al-Mustafa International Publication and Translation Center

Printing: chapkhaneh dijital almostafa's

Print-run: 500

/ مترجم: رئوف موسی اف اخلاق در نهج البلاغه

مؤلف: عابدین سیاحت

ناشر: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

شمارگان: ۵۰۰

چاپ: چاپخانه دیجیتال المصطفی ﷺ

Distribution Centers

- Al-Mustafa Translation and Publication Center, 18th alley corner, Western Mu'allim St., Qom, Iran
Tel: +98 25 37836134
Fax: (Ex.105) 025 37839305
- Al-Mustafa Translation and Publication Center, Säläriya Three Ways, Mohammad Amin Boulevard, Qom, Iran
Tel: +98 25 32133106

pub_almustafa

pub-almustafa.ir

miup@pub.miu.ac.ir

Thanks are due to those who assisted us in making this work available

Publication manager: Mustafa Noubakht

Production manager: Jafar Qasimi Abhari

Technical supervisor: Sayyid Muhammad Reza Jafari

Printing and publication supervisor: Ayyub Jamali

Graphic supervisor: Masud Mahdavi

All rights reserved

Given the high costs of printing and publication and the problems that it involves, no natural or legal person is allowed to reproduce, distribute, or transmit any part of this publication in any form or by any means, including photocopying, recording or other electronic and mechanical methods or publishing in the cyberspace. A subsequent violation by any private or legal entity will result in legal action.

Al-Musafa International
Translation and Publication Center

“NƏHCÜL-BƏLAĞƏ” DƏ ƏXLAQ DƏRSLƏRİ

Abidin Siyahət İsfəndiyarinin

**Mütərcim
Rauf Musayev**

Publisher's Forward

To begin and execute a research is like walking in the path of development and evolvement. When the seeds of the “questions” are planted, in the soil of the mind of the researcher, this phase initiates, and its end is culminated when the result and the outcome of knowledge and wisdom is gained.

Evidently, this end is a new chapter in itself, for growth, and announces beforehand this good news to humans. For the result of all those mental efforts will not only bring the blooming and flowering of talent and all kinds of Blessings to humans, but it also makes the mind of the researcher to ponder and shape new, more questions.

This will produce a great collection of growing plants and flowers for the seeking mind... Those “questions” are in fact, the seeds, which according to the necessities of Time and the strength of the researchers will grow and bloom by themselves. They will make Culture and Civilization to move forward.

In like manner, the increasing rate of transferring oneself from one place to another place and the decrease of the distances will make those seeds travel miles and miles, to faraway places, in order to install them inside the curious mind of other seekers. This will bring an amazing diversity and a novelty for another civilization...

It is true then, that the presence of knowledge and a good, capable management will help this project to develop itself and one has to admit indeed, that it has always played an important role...

Al-Mustafa International Publication and Translation Center, because of its global mission, and its special position among the Religious Schools and the colorful human diversity that it has developed inside itself, sees it as a moral duty to procure all the appropriate conditions for any research works, and takes its role in this matter, most seriously. To procure all kinds of necessary grounds, with an excellent management of all the existing possibilities and talents, and to care and protect all its researchers in religious fields; these are the most crucial responsibilities of the Department of Research in this International center.

We dearly hope that by being attentive to all these autonomous scientific movements, and by fortifying all the existing motives, we shall be able to witness the blooming of the Religious Culture in every part of this wide world!

**Al-Mustafa International
Publication and Translation Center**

Index

Ön söz	9
KÜLLİYYAT	11
“ <i>Əxlaq</i> ” lüğətdə və terminologiyada.....	11
Nəhcül-Bəlağəyə bir baxış.....	13
“Nəhcül-Bəlağə”də əxlaq.....	14
Həzrət Əli (ə) təfəkküründə əxlaq.....	14
“ <i>Kəsb</i> (qazanılmış)” və “ <i>İrs</i> ” əxlaq.....	15
1. Cİ DƏRS: İSRAF	17
İsrafla “ <i>təbzir</i> ”in (bədxərclik) rəbitəsi.....	17
İsraf “ <i>Nəhcül-Bəlağə</i> ”də.....	22
İsraf – iqtisadi və ictimai işlərdə qarışıqlığın amilidir.....	23
İsrafın kökləri ilə mübarizə.....	24
XÜLASƏ.....	25
SUALLAR:.....	27
2. Cİ DƏRS: NƏFSANİ İSTƏKLƏR	29
Şəhvət və nəfsani istək (ehtiras).....	30
Dünya və nəfsin istəkləri.....	31
Nəfsani istəklərin (ehtirasların) qarşısının alınması.....	35
XÜLASƏ.....	37
SUALLAR:.....	39
3. CÜ DƏRS: ƏHDƏ VƏFA	41
Vəfanın mənası.....	42
“ <i>Əhdə Vəfa</i> ” Nəhcül-Bəlağədə.....	43
Əhd zamanı qüdrətin nəzərə alınması.....	44
“ <i>Düşmənlə əhd</i> ”ə vəfa etməyin haqqı.....	44
İlahi əhdə vəfa.....	45
XÜLASƏ.....	47
SUALLAR:.....	49

4. CÜ DƏRS: VƏHDƏT VƏ BİRLİK	51
İmam Əli (ə) və Vəhdət.....	51
Qələbənin, inkişafın 4 amili:	52
Məğlubiyyətin, süqutun 4 amili:	52
Vəhdət və imamət	52
Quran və milli vəhdət.....	53
Millətlərin səadətinin maneəsi ixtilaf və təfriqədir	54
XÜLASƏ	56
SUALLAR:	58
5. Cİ DƏRS: ƏFV və GÜZƏŞT.....	59
Müqəddimə	59
İnsanların xətələrindən keçmə.....	60
İntiqam, yoxsa əfv?!.....	61
<i>Cəza gününə ümidim var xətaya baxmayaraq, ...</i>	<i>64</i>
<i>Günahı Onun əfv feyzi boynuma qoymayacaq. ....</i>	<i>64</i>
Məğlub düşmənin əfvi.....	65
XÜLASƏ	66
SUALLAR:	67
6. Cİ DƏRS: ZÜLMƏ QARŞI ÇIXMA VƏ ƏDALƏT TƏLƏB ETMƏ.....	69
Müqəddimə	69
Ədalət və Zülmün mənası	70
Zülmün növləri.....	71
Dövlətdə zülm və ədalət.....	71
Zülm və Ədalətsizliklə mübarizə	75
XÜLASƏ	76
SUALLAR:	78
7. Cİ DƏRS: QƏZƏB.....	79
Müqəddimə	79
Qəzəb nədir?	79
Müqəddəs qəzəb.....	80
İlahi Qəzəb	81
Məzəmmət olunmuş qəzəb.....	83
Qəzəbin müalicə yolları	84
XÜLASƏ	86
SUALLAR:	88
8. Cİ DƏRS: QƏLBİN XƏSTƏLİKLƏRİ (Riya, Kin və Tamah).....	89
Riya	90
Kin-Küdurət	94
Qüreyşin kini.....	95
Kinin səbəbləri	96
Tamah	98
XÜLASƏ	102
SUALLAR:	104

9. CU DƏRS: ƏMANƏTDARLIQ.....	105
Əmanətin mənası.....	105
Həzrət Əlinin (ə) nəzərində əmanətdarlıq	106
Əmanətə xəyanət.....	107
Dastan – “ <i>İki kişinin əmanəti</i> ”	107
Əmanət və idarəçilik	108
XÜLASƏ	110
SUALLAR:	112
10. CU DƏRS: ARADÜZƏLTMƏ (İSLAHU-ZATUL-BEYN).....	113
Müqəddimə	113
Böyük İbadət.....	113
Terminologiya.....	114
Aradüzəltmənin həddi	115
Özünü islah digərlərinin islahına zəmindir	116
Sülh və İslamın strategiyası	117
XÜLASƏ	119
SUALLAR:	120
İstifadə olunmuş mənbələr	121

Ön söz

Gözəl əxlaq, formalaşmış və kamilləşmiş insan şəxsiyyətinin meyvəsidir. Bu, onun həyatı düzgün dərkindən, mühakimə və fikir yürütmə qabiliyyətindən xəbər verir.

Gözəl əxlaq, həmçinin, insanın geniş dünyagörüşünü işıqlandırır. Bu ilahi nurun sayəsində insan, Allah sevgisini doğru anlamış, beləliklə də, onun insanlara və ümumiyyətlə yaradılışa baxış formasının ali dəyərlər üzərində qurulmasını təmin etmişdir. Elə buna görə də, dinimizin baxışında əsl kamillik yolunda ucalmaq, pak əqidəyə malik olan insanın əxlaqi səciyyələri inkişaf etdirməsi ilə mümkün sayılır. Təsadüfi deyil ki, «Həqiqətən, mən əxlaqi kəramətləri kamilliyə çatdırmaq üçün göndərilmişəm.»¹ -deyə buyuran Həzrət Məhəmməd peyğəmbər (ə), İslamın məhz elə gözəl əxlaqdan ibarət olmasına təkid edir.

Bütün yaxşılıqların mənşəyi olan gözəl xasiyyət və rəftar, insanın fərdi kamilliyindən əlavə, cəmiyyətin möhkəm bağlarla bir-birinə sıx bağlanmasına səbəb olan əsas amildir. Sədaqət, etibar, qənaət, səbir, təşəkkür, dözümlülük, xoş xasiyyət, səxavət, şücaət, fədakarlıq və isar, mərdlik, sənə zülm edən kəsə güzəştə getmək, səninlə əlaqəni kəsən şəxslə əlaqəni bərpa etmək, səndən bir şeyi əsirgəyəne bəxş etmək, yardımlaşmaq, ədalətli olmaq, yumşaq xasiyyətli, mehriban olmaq, danışığında saf və ədəbli olmaq, təvazökarlıq, təbəssümlü olmaq, laqeyd qalmamaq, şəfqət və sair kimi pak xüsusiyyətlər fərdi və sosialoji əlaqələr baxımından inkişafın ən əsas amilidir. Diqqət etməliyik ki, gözəl əxlaq xoşbəxlik və həyat bəxş edir, yaşadır. Necə ki, İmam Sadiq (ə) buyurur:

---

1. *Kənzul-Ummal, hədis 5217.*

«Gözəl əxlaqdan ləzzətli həyat yoxdur.»¹

Gözəl əxlaq həmçinin insanın bu dünyadakı fərdi və ictimai kamilliyindən əlavə, axirət aləmindəki səadətinə də əsas səbəbdir. Belə ki, «Sizlərdən mənə ən sevimli və Qiyamət günü ən yaxın olan şəxs ən xoşxasiyyətliniz və ən çox təvazökar olanınızdır.»²-deyə buyuran Allahın Peyğəmbəri (s) əməllər tərəzisində gözəl əxlaqdan ağır bir şey olmadığına dəfələrlə təkid etmişdir.

Deməli, hər birimiz dünya və axirət kamilliyini və səadətini istəyiriksə, gözəl əxlaqi səciyyələri tanımalı, öyrənməli və sahiblənməliyik.

Əziz oxucular, sizə təqdim edilən bu kitab, mənəvi kamilliyin və gözəl əxlaqın simvolu Hz. Əlinin (ə) dəyərli kəlamlarından təşkil tapan “Nəhcül-bəlağə” kitabındakı əxlaqi göstərişlərin qısa şərhindən ibarət dərsləkdir. Ümidvarıq, öz ali-mənəvi həyatı və ilahi kəlamları ilə daim yolumuzu işıqlandıran Həzrət Əlinin (ə) göstərişləri bizə yüksək əxlaqi səciyyələrə yiyələnməkdə kömək edər. Amin!

Dr. Abidin Siyahət İsfəndiyarinin

---

1. *İləluş-Şəraye, səh. 560, hədis 1.*

2. *Biharul-Ənvar, c.71, səh. 385, hədis 26.*